

๒๐ พฤศจิกายน

"วันเด็กสากล (Universal Children's Day)"

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTE

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๔๑๒ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thetaibar.or.th>

มหาธีรราชานุสรณ์

องค์พระธีรราชเจ้า
ธ คือปราชญ์ผู้ลือนาม
ทรงก่อตั้งกิจลูกเสือ
การปกครองก็การุณย์
คือ “ดุสิตธานี”
สร้างฐานอันรุ่งเรือง
อุปถัมภ์เนติบัณฑิต
ยกระดับกฎหมายไทย
เป็นศูนย์รวมวิชาชีพ
โปรดเกล้าฯ ตั้ง “สภา
วาระเบียบโรงเรียนกฎหมาย
นักกฎหมายจึงจดจำ
ยี่สิบห้าพฤศจิกายน
เนติบัณฑิตรวมดวงใจ

ผู้ผ่านฟ้าไฟทสยาม
ทั่วเขตคามรำลึกคุณ
ด้วยโอบเอื้อเหล่าตรุณ
ธ หนุนสร้างแบบอย่างเมือง
เป็นที่สอนซึ่งปราดเปรี๊ยะ
จำลองเรื่องประชาธิปไตย
ทรงค้นคิดแนวทางใหม่
ให้กำเนิด “เนติบัณฑิตยสภา”
ทรงเร่งรีบเรื่องศึกษา
นิติศึกษา” เป็นหลักนำ
ให้แพร่หลายและเลิศล้ำ
ที่ ธ ทำเพื่อผองไทย
จารึกคุณยิ่งใหญ่
เทิด ธ ไว้ไม่ลืมเลือนฯ

ประพันธ์โดย ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ

เนื่องจากปก

๒๐ พฤศจิกายน “วันเด็กสากล (Universal Children’s Day)”

วันเด็กสากล (Universal Children’s Day) ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ และสหประชาชาติกำหนดให้วันที่ ๒๐ พฤศจิกายนของทุกปี เป็น “วันเด็กสากล” เนื่องจากเป็นวันที่สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติลงมติรับรองปฏิญญาสิทธิเด็กในปี ค.ศ. ๑๙๕๙ และลงมติรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในปี ค.ศ. ๑๙๘๙ เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิด้านการมีส่วนร่วมของเด็ก และปรับปรุงสวัสดิภาพของเด็กทั่วโลก

“เด็ก” คือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี (เว้นแต่กฎหมายของประเทศจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น) เป็นผู้ที่ต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิในด้านต่าง ๆ ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งประเทศไทยลงนามภาคยานุวัติรับรองเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ นั้นหมายความว่า รัฐบาลมีพันธะผูกพันที่จะดำเนินการให้เด็ก ๆ ทุกคนในประเทศไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม ให้ได้รับสิทธิเท่าเทียมกันตามอนุสัญญาฯ รวมทั้งรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติด้วย

อ่านต่อหน้า ๔

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๔๑๒

สารบัญ

- ๒ มหารัทธิราชานุสรณ์
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๕ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๙ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๑ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๕ วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง
- ๑๗ บทความเรื่อง “ความรับผิดชอบทางอาชญากรรมของเด็ก”
- ๑๙ บทความเรื่อง “สิ่งจ่ายเช็คของบริษัท แต่กรรมการได้เงินตามเช็ค”
- ๒๑ มุมข่าว
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ **ประธานฝ่ายอำนวยการ** นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม **รองประธานฝ่ายอำนวยการ**
● นายกฤษฏา บุญสมิต **ฝ่ายอำนวยการ** ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทร์พรกิจ ● นางสาวสุภาภรณ์ ไชยปุระณะ ● นายทรงพล สุวรรณพงศ์
● นางสาวรุชชา เหมเวช ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร ● นายเชษฐ์ สุขสมเกษม **กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ** นายกฤษฏา บุญสมิต
ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทร์เรือง ● นายรังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชนินทรลีลา ● นายอำนาจ เนตยสุภา
● นายทีปกร โกมลพันธ์พร **ฝ่ายดำเนินการ** นางพรรณวริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ โสวัณณะ ● นางวาสนา เกตุแห่ง
กะเบียบ จัดส่ง ● นางสาววิศรา สุขโสกี

สิทธิเด็กที่ผู้ใหญ่ต้องรู้

๑. สิทธิที่จะมีชีวิตรอด : เริ่มตั้งแต่เมื่อแรกเกิด เด็ก ๆ มีสิทธิที่จะมีชีวิตรอด ได้รับการจดทะเบียนเกิด มีสิทธิที่จะมีชื่อ ได้สัญชาติ และได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน ไม่ถูกแยกจากครอบครัว รวมทั้งได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเหมาะสม โดยรัฐมีหน้าที่ประกันสิทธิเหล่านี้ และจัดหาบริการพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อให้เด็ก ๆ ได้มีชีวิตรอด และเติบโตขึ้นอย่างแข็งแรง ไม่ว่าจะเป็นการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานในยามเจ็บป่วยในด้านโภชนาการ ก็ต้องมีอาหารที่ดีมีประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีน้ำดื่มที่สะอาด ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน ที่สะอาด ตลอดจนโอกาสเข้าถึงการพัฒนาต่อไปในอนาคต ฯลฯ

๒. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง : ได้รับความคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจ และยังรวมไปถึงการคุ้มครองจากการใช้แรงงาน ผิดกฎหมาย การทำงานอันตราย หรือขัดขวางการศึกษา ในเรื่องสารเสพติดก็เช่นกัน เด็ก ๆ จะต้องได้รับการคุ้มครองจากสารอันตราย สารมีพิษ และสิ่งเสพติดต่าง ๆ อีกหนึ่งการให้ความคุ้มครองที่สำคัญยิ่ง ก็คือ คุ้มครองจากการค้ามนุษย์ การขายและการลักพาเด็ก การล่วงละเมิดทางเพศ และการแสวงประโยชน์กับเด็ก ในทุกรูปแบบ โดยรัฐจะมีหน้าที่ต้องฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจได้กลับคืนสู่สังคมอย่างมีศักดิ์ศรีอีกด้วย ในแง่ของกระบวนการกฎหมาย แม้จะเป็นเด็กก็มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากกระบวนการยุติธรรมเช่นกัน และมีลักษณะเฉพาะตัวอีกด้วย นั่นคือ ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การให้ปากคำ ตลอดจนถึงการพิจารณาคดี จะต้องถือ

ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ สำหรับเด็กที่ถูกพรากจากครอบครัว จะต้องได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างเหมาะสม ตามภูมิหลังทางชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมของเด็ก ในภาวะสงคราม เด็ก ๆ ต้องได้รับการคุ้มครองจากภัยสงคราม ไม่ถูกเกณฑ์เป็นทหาร หรือมีส่วนร่วมในการสู้รบ ในกรณีที่เด็กเป็นผู้ลี้ภัย จะได้รับการช่วยเหลือ และได้รับการปกป้องคุ้มครองเป็นกรณีพิเศษ

๓. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา : ได้รับบริการพัฒนาปฐมวัย และได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย โดยมีพ่อแม่เป็นผู้คอยช่วยแนะนำ ขณะที่เด็กที่มีความจำเป็นพิเศษ เช่น เด็กพิการ ก็ต้องได้รับการดูแลให้มีชีวิตที่ปกติสุข ได้รับโอกาสพัฒนาและการศึกษาที่เหมาะสม ให้สามารถเติบโตพึ่งพาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนมีส่วนร่วมในชุมชน สิทธิด้านการพัฒนายังหมายรวมถึงการต่อยอดไปสู่ทักษะเฉพาะต่าง ๆ การพัฒนาความสามารถทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ที่จะทำให้เด็ก ๆ ได้ก้าวไปสู่อนาคตที่สดใส และมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต

๔. สิทธิที่จะมีส่วนร่วม : เด็ก ๆ ก็คือสมาชิกคนหนึ่งในสังคม อาจจะตัวเล็กสักหน่อย แต่ก็มีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว ทั้งการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี หรือเข้ามามีบทบาทในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะกับเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อ หรือมีส่วนโดยตรงกับตัวเด็กและเยาวชนเอง โดยความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะต้องได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กคนนั้น

ภาพหน้าปก

โดย Gerd Altman จาก Pixabay.

แหล่งข้อมูล

- เว็บไซต์กรมประชาสัมพันธ์ (ออนไลน์.) ค้นเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

<https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/31/iid/228647>

การชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัย**

ข้อเท็จจริง

หน่วยงาน ก. ได้ทำสัญญาซื้อและติดตั้งระบบและอุปกรณ์โครงการพัฒนาพื้นฐานระบบงาน กับ บริษัท ม. โดยบริษัท ม. ได้ส่งมอบงานโดยถูกต้องตามสัญญาแล้ว ต่อมาในระหว่างการรับประกันความชำรุดบกพร่องของระบบและอุปกรณ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นระบบและอุปกรณ์ยี่ห้อ A หน่วยงาน ก. ได้ตรวจสอบพบความชำรุดบกพร่องของระบบและอุปกรณ์ดังกล่าว และบริษัท ม. ได้เข้าดำเนินการแก้ไขความชำรุดบกพร่องบางส่วนแล้ว แต่ยังมีความชำรุดบกพร่องคงค้างเป็นซอฟต์แวร์ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของระบบและอุปกรณ์ตามสัญญา อีก ๒ รายการ

ต่อมาบริษัท ม. มีหนังสือแจ้งว่าปัญหาความชำรุดบกพร่องดังกล่าวต้องแก้ไขโดยผู้ผลิต/พัฒนาซอฟต์แวร์ซึ่งบริษัท A เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ บริษัท ม. ได้พยายามติดตามและว่าจ้างบริษัท A ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ประกอบกิจการอยู่ในต่างประเทศ มาดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ไม่ได้รับการตอบรับ บริษัท ม. ได้พยายามติดต่ออยู่หลายครั้ง แต่ไม่สามารถติดต่อได้ บริษัท ม. จึงไม่สามารถดำเนินการแก้ไขความชำรุดบกพร่องของระบบและอุปกรณ์ตามสัญญาได้ เนื่องจากไม่สามารถติดต่อขอความร่วมมือจากเจ้าของผลิตภัณฑ์ การแก้ไขปัญหาความชำรุดบกพร่องที่คงค้าง ๒ รายการดังกล่าวจึงเป็นปัญหาที่เกินกว่าวิสัยของบริษัท ม. ที่จะซ่อมแซมให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิม

ข้อหาข้อหา

หน่วยงาน ก. จึงขอหาข้อหาว่า

๑. กรณีที่บริษัท ม. ไม่สามารถแก้ไขความชำรุดบกพร่องของระบบและอุปกรณ์ตามสัญญาได้ โดยอ้างเหตุว่าไม่สามารถติดต่อประสานงานกับเจ้าของผลิตภัณฑ์โดยตรงได้ ถือเป็นกรณีการชำระหนี้ตกเป็นพันธวิสัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่

๒. หากไม่ถือเป็นกรณีการชำระหนี้ตกเป็นพันธวิสัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หน่วยงาน ก. ยังสามารถบังคับตามสัญญา Clause 22. WARRANTY หรือเรียกร้องค่าเสียหายอื่น ๆ จากบริษัท ม. ได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าการชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๘ และมาตรา ๒๑๙ จะต้องเป็นกรณีที่การชำระหนี้ไม่อยู่ในวิสัยที่ลูกหนี้จะสามารถทำการชำระหนี้ได้โดยเด็ดขาดและถาวรตลอดไป เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งที่เกิดขึ้นภายหลังก่อนหนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเหตุที่บริษัท ม. ไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้โดยการแก้ไขความชำรุดบกพร่องคงค้าง ๒ รายการ ของระบบและอุปกรณ์ตามสัญญาได้ เกิดจากการที่บริษัท ม. ไม่สามารถติดต่อขอความร่วมมือจากเจ้าของผลิตภัณฑ์ได้เท่านั้น โดยยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าของผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิตหรือผู้เขียน/พัฒนาซอฟต์แวร์ได้ปฏิเสธว่าไม่สามารถ

* สำนักอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาอัยการสูงสุด เลขที่ ๑๑๑/๒๕๖๖

** อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสัญญาและหาข้อหา ๔

ซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องดังกล่าวได้แล้ว ประกอบกับปรากฏตามคำชี้แจงของหน่วยงาน ก. ว่าปัญหาซอฟต์แวร์ดังกล่าวยังคงสามารถซ่อมแซมแก้ไขโดยผู้ผลิตหรือผู้เขียน/พัฒนาซอฟต์แวร์ดังกล่าวได้ และระบบและอุปกรณ์ยี่ห้อ A ของบริษัท A ซึ่งมีซอฟต์แวร์เดียวกันกับสัญญาฯ ยังคงมีผู้นำมาเสนอขายอยู่ในตลาด อันแสดงให้เห็นว่าระบบและอุปกรณ์ดังกล่าวของบริษัท A ยังคงมีการผลิตและจัดจำหน่าย และบริษัท A ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้เขียน/พัฒนาซอฟต์แวร์ดังกล่าวยังคงดำเนินกิจการอยู่ ซึ่งหากสามารถติดต่อเจ้าของผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิต หรือผู้เขียน/พัฒนาซอฟต์แวร์ดังกล่าวได้ ซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องของซอฟต์แวร์ทั้ง ๒ รายการนั้นก็ยังคงอยู่ในวิสัยที่จะทำได้ ลำพังเพียงแต่ยังไม่สามารถติดต่อขอความร่วมมือจากเจ้าของผลิตภัณฑ์ได้ ยังไม่ทำให้บริษัท ม. ผู้ขายไม่สามารถชำระหนี้ได้อย่างเด็ดขาดและถาวรตลอดไป กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าการชำระหนี้ของผู้ขายในการซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องนี้กลายเป็นพ้นวิสัย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าวข้างต้น บริษัท ม. ในฐานะผู้ขายจึงยังไม่หลุดพ้นจากการชำระหนี้และยังมีหน้าที่ตามสัญญาในการซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องดังกล่าว ๒ รายการ ของระบบและอุปกรณ์ตามสัญญานั้นตามเงื่อนไขของสัญญา Clause 22. Warranty ข้อ ๒๒.๒ หน่วยงาน ก. ขอบที่จะบังคับให้บริษัท ม. ปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าวได้

อย่างไรก็ดี หากบริษัท ม. ไม่ดำเนินการซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องดังกล่าวตามเงื่อนไขของสัญญา Clause 22. Warranty ข้อ ๒๒.๒ หน่วยงาน ก. ย่อมมีสิทธิเข้าดำเนินการซ่อมแซมแก้ไขเองหรือจ้างให้บุคคลอื่นเข้าซ่อมแซมแก้ไขแทนได้ตามเงื่อนไขของสัญญา Clause 22. Warranty ข้อ ๒๒.๕ โดยบริษัท ม. ต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายดังกล่าวที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ในกรณีดังกล่าว หน่วยงาน ก. ขอบที่จะเรียกร้องค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากบริษัท ม. หรือบังคับ

เอาจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาตามสัญญา Article 3. Performance Security ก็ได้ตามเงื่อนไขของสัญญา Clause 29. Claim for Penalty and Damages

หมายเหตุ

๑. หลักการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๘ และมาตรา ๒๑๙

มาตรา ๒๑๘ กำหนดว่า ถ้าการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยจะทำได้เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ต้องรับผิดชอบไซ้ ท่านว่าลูกหนี้จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าหนี้เพื่อค่าเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การไม่ชำระหนี้

ในกรณีที่การชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยแต่เพียงบางส่วน ถ้าหากส่วนที่ยังเป็นวิสัยจะทำได้นั้นจะเป็นอันไร้ประโยชน์แก่เจ้าหนี้แล้ว เจ้าหนี้จะไม่ยอมรับชำระหนี้ส่วนที่ยังเป็นวิสัยจะทำได้นั้นแล้ว และเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้เสียทั้งหมดที่เดียวก็ได้

มาตรา ๒๑๙ กำหนดว่า ถ้าการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นภายหลังที่ได้ก่อหนี้ และซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบนั้นไซ้ ท่านว่าลูกหนี้เป็นอันหลุดพ้นจากการชำระหนี้นั้น ถ้าภายหลังที่ได้ก่อหนี้ขึ้นแล้วนั้น ลูกหนี้กลายเป็นคนไม่สามารถจะชำระหนี้ได้ไซ้ ท่านให้ถือเสมือนว่าเป็นพฤติการณ์ที่ทำให้การชำระหนี้ตกเป็นอันพ้นวิสัยฉะนั้น

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดความรับผิดชอบของฝ่ายลูกหนี้ในกรณีการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยไว้ ๒ กรณี กล่าวคือ

๑). **กรณีการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ต้องรับผิดชอบตาม มาตรา ๒๑๘** ผลคือ แม้ลูกหนี้จะไม่สามารถชำระหนี้ได้แล้วจึงไม่ต้องชำระหนี้ แต่เมื่อลูกหนี้มีส่วนทำให้พฤติการณ์ที่ทำให้การชำระหนี้เป็นพ้นวิสัยเกิดขึ้น ลูกหนี้ยังคงต้องรับผิดชอบในความเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการไม่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

๒). กรณีการชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๒๑๙ ผลคือ เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และลูกหนี้ไม่มีส่วนทำให้พฤติการณ์ที่ทำให้การชำระหนี้เป็นพันธวิสัยเกิดขึ้น ลูกหนี้นยอมหลุดพ้นจากการชำระหนี้ นั้น และไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายด้วย

๓. แม้คำว่า “การชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัย” จะไม่มีคำจำกัดความไว้อย่างชัดเจนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เมื่อพิจารณาจากนัยคำพิพากษาศาลฎีกาดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๓๙/๒๕๒๒ “พันธวิสัย” หมายถึง เหตุการณ์เกิดขึ้นทำให้การชำระหนี้เป็นไปไม่ได้ การที่ผลผลิตของน้ำมันดิบขาดแคลนเพราะต่างประเทศขึ้นราคาน้ำมันดิบ ไม่เป็นเหตุพันธวิสัยที่ผู้ขายจะส่งยางแอสฟัลท์แก่ผู้ซื้อไม่ได้ตามกำหนดเวลา ผู้ขายต้องรับผิดชอบในการส่งซ้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๓๓/๒๕๓๙ การชำระหนี้ตกเป็นพันธวิสัยหมายถึงลูกหนี้ไม่อาจปฏิบัติตามชำระหนี้ได้เลย แต่ในกรณีของจำเลยปรากฏว่ามีบริษัทอื่นสามารถขนถ่ายสินค้าได้ตามจำนวนที่ตกลงกันได้ จึงหาใช้กรณีที่ไม่อาจปฏิบัติได้อันเป็นการพันธวิสัยไม่ ความสามารถในการขนถ่ายสินค้าขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกลุ่มเรือแต่ละกลุ่ม เมื่อจำเลยไม่สามารถขนถ่ายสินค้าได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ โจทก์จึงมีสิทธิเรียกเงินชดเชยการใช้ท่าจากจำเลยได้ตามข้อตกลงในบันทึกการขอลดลงใช้ท่าเพื่อลดความคับคั่ง

คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ ๓๕๐๖/๒๕๔๖ การเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอาจมีผลกระทบต่อลูกหนี้บางคนทำให้ไม่สามารถชำระหนี้สินที่ตนมีต่อสถาบันการเงินได้เหมือนเช่นปกติแต่จะถือเป็นพฤติการณ์ที่ทำให้การชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัยตามมาตรา ๒๑๙

วรรคหนึ่ง เสียทีเดียวไม่ได้ ต้องพิจารณาเป็นกรณีไป โดยเฉพาะจำเลยที่ ๑ ได้จำนองที่ดินเป็นประกันเงินกู้ยืมไว้กับโจทก์ ซึ่งโจทก์มีสิทธิร้องขอต่อศาลให้บังคับชำระหนี้ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๓, ๗๒๘ การชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ จึงอยู่ในวิสัยที่พึงปฏิบัติได้ จำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ต้องชำระหนี้แก่โจทก์ต่อไป จะอ้างวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศมาปลดปล่อยเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากการบังคับคดีไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๔๖๙/๒๕๕๗ การชำระหนี้ที่ตกเป็นพันธวิสัยตามมาตรา ๒๑๙ มีความหมายว่า ในเวลาที่คู่สัญญาทำสัญญานั้น วัตถุประสงค์แห่งหนี้เป็นสิ่งที่สามารถชำระหนี้ได้ หากแต่มีพฤติการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นภายหลังจากก่อนหนี้เป็นเหตุให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ได้อย่างเด็ดขาดและเป็นการถาวรตลอดไป ลูกหนี้จึงจะหลุดพ้นจากหนี้ได้ จำเลยทำสัญญาจะขายอาคารชุดให้แก่โจทก์ การที่สถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อแก่จำเลยถูกระงับไม่ให้ดำเนินกิจการ ไม่ใช่พฤติการณ์ที่ทำให้การก่อสร้างอาคารชุดของจำเลยตกเป็นอันพันธวิสัย เป็นเพียงเหตุขัดข้องที่ทำให้จำเลยต้องแสวงหาแหล่งทุนใหม่ อันอาจทำให้จำเลยต้องเสียเวลาในการก่อสร้างอาคารชุดและเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นกว่าเดิม แต่ไม่ถึงกับเป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้จำเลยก่อสร้างอาคารชุดอย่างสิ้นเชิง การที่สถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อแก่จำเลยถูกปิดกิจการไม่เป็นพฤติการณ์ที่ส่งผลให้การก่อสร้างอาคารชุดตกเป็นอันพันธวิสัย จำเลยไม่หลุดพ้นจากหน้าที่ต้องสร้างอาคารชุดแล้วโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดให้แก่โจทก์

จึงอาจสรุปได้ว่า การชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัยจะต้องเป็นกรณีมีพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งที่เกิดขึ้นภายหลังก่อนหนี้ และพฤติการณ์นั้นทำให้การชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นไปไม่ได้เลยหรือไม่อยู่ในวิสัยที่ลูกหนี้จะสามารถทำการชำระหนี้ได้เลยอย่างเด็ดขาดและเป็นการถาวรตลอดไป

๔. กรณีมีประเด็นน่าสงสัยว่า การชำระหนี้กลายเป็นการพ้นวิสัยนั้นต้องเกิดจากเหตุสุดวิสัยเท่านั้นหรือไม่

เมื่อพิจารณาจากคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ ที่กำหนดว่า “คำว่า “เหตุสุดวิสัย” หมายความว่า เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้ แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้น จะได้จัดการระมัดระวังตามสมควร อันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น” จะเห็นได้ว่าเหตุสุดวิสัยต้องเป็นเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจป้องกันแม้จะได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วก็ตาม เช่น ภัยธรรมชาติ **เหตุสุดวิสัยจึงต้องไม่ได้เกิดจากความผิดของฝ่ายผู้ต้องประสบ** ดังนั้นพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ต้องประสบและทำให้การชำระหนี้ของลูกหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยจึงไม่จำเป็นต้องเป็นเหตุสุดวิสัยตามมาตรา ๘ ดังเช่นกรณีการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ ตามมาตรา ๒๑๘ แต่หากพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ต้องประสบนั้นเป็นเหตุสุดวิสัยแล้ว ย่อมทำให้การชำระหนี้ของลูกหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๒๑๙ ได้

๕. สำหรับข้อหาเรื่องนี้ มีประเด็นต้องพิจารณาว่า การที่ผู้ขายไม่สามารถติดต่อขอความร่วมมือจากเจ้าของผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าทำการแก้ไขความชำรุดบกพร่องได้ เป็นกรณีการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าวข้างต้นหรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงตามข้อหาหรือปรากฏว่าเจ้าของผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้ยืนยันว่าไม่สามารถซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องดังกล่าวได้แล้ว อีกทั้งระบบและอุปกรณ์ยี่ห้อดังกล่าวยังคงมีการผลิตและจัดจำหน่าย และบริษัทผู้ผลิตหรือผู้เขียน/พัฒนาซอฟต์แวร์ก็ยังคง

ดำเนินกิจการอยู่ ซึ่งหากสามารถติดต่อเจ้าของผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิต หรือผู้เขียน/พัฒนาซอฟต์แวร์ดังกล่าวได้ การซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องของซอฟต์แวร์ทั้ง ๒ รายการนั้นยังอยู่ในวิสัยที่จะทำได้ **ล่ำพียงเพียงแต่การติดต่อเจ้าของผลิตภัณฑ์ไม่ได้ จึงยังไม่ทำให้ผู้ขายไม่สามารถชำระหนี้ได้เลยอย่างเด็ดขาดและถาวรตลอดไป** กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าการชำระหนี้ของผู้ขายในการซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องนี้กลายเป็นพ้นวิสัยที่ลูกหนี้จะไม่ต้องชำระหนี้อีกต่อไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าวข้างต้น

๖. สัญญาตามข้อหาเรื่องนี้ Clause 22. Warranty ข้อ ๒๒.๒ กำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ในการซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องของระบบและอุปกรณ์ตามสัญญา และข้อ ๒๒.๕ กำหนดว่าหากผู้ขายไม่ปฏิบัติตามสัญญา ข้อ ๒๒.๒ ผู้ซื้อจะมีสิทธิเข้าดำเนินการซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องหรือความเสียหายนั้นให้เป็นไปตามระดับการรับประกันประสิทธิภาพ หรือให้บุคคลที่สามเข้าซ่อมแซมแก้ไขแทนได้ โดยค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงเป็นของผู้ขาย ดังนั้น เมื่อบริษัท ม. ไม่ดำเนินการซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องตามสัญญาข้อ ๒๒.๒ หน่วยงาน ก. ย่อมมีสิทธิเข้าดำเนินการซ่อมแซมแก้ไขเองหรือจ้างให้บุคคลอื่นซ่อมแซมแก้ไขให้ได้ตามสัญญาข้อ ๒๒.๕ โดยบริษัท ม. ต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายดังกล่าวที่เกิดขึ้น

เจ้า...ฎีกาเด่น

จำเลยปลอมเอกสารที่ใช้เป็นหลักประกันการกู้เงิน แม่โจทก์เรียกดอกเบี้ยเกินอัตราก็ยังเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ในความผิดฐานฉ้อโกง

รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**
ธารา ศิรินิกรวงศ์***
พรธรรพ พุมมา****

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๔/๒๕๖๖ จำเลยที่ ๑ กู้เงินจากโจทก์ร่วมโดยมอบใบแทนโฉนดที่ดินให้ไว้เป็นหลักประกันการกู้เงิน แต่ใช้หรือแสดงหนังสือรับรองที่ดินที่เป็นเอกสารราชการปลอมต่อโจทก์ร่วม โดยยืนยันว่าจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของที่ดินตามหนังสือรับรองดังกล่าวและมอบหนังสือรับรองปลอมดังกล่าวแก่โจทก์ร่วมเพื่อประกอบการกู้เงินจากโจทก์ร่วมที่จำเลยฎีกาว่าโจทก์ร่วมให้จำเลยกู้เงินโดยเรียกดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๐ ต่อเดือน เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยนั้น เห็นว่า โจทก์มิได้ฟ้องจำเลยในข้อหาความผิดต่อพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา หากแต่ฟ้องในข้อหาฉ้อโกงซึ่งโจทก์ร่วมเป็นผู้ถูกหลอกลวงโดยมิได้มีส่วนร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่จะทำให้โจทก์ร่วมไม่เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย โจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายในความผิดฐานฉ้อโกง มีอำนาจร้องทุกข์ การสอบสวนจึงชอบ และโจทก์มีอำนาจฟ้อง

(จักษ์ชัย เยพิทักษ์ - เจษฎาวิทย์ ไทยสยาม - ไชยยศ วรรณศิริ)

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) “ผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง...” ผู้เสียหายในความผิดฐานฉ้อโกง จึงได้แก่ “ผู้ที่ถูกหลอกลวง” หลักกฎหมายมุ่งคุ้มครองผู้ถูกหลอกลวง หากผู้ถูกหลอกลวงดังกล่าวเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย^๑ กล่าวคือ เป็นผู้ที่ไม่มีส่วนในการกระทำความผิด หรือต้องไม่รู้เห็นยินยอมในการกระทำความผิด หรือต้องไม่กระทำการที่มีวัตถุประสงค์อันฝ่าฝืนต่อกฎหมาย โดยเฉพาะความผิดฐานฉ้อโกงซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัว พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนได้ต่อเมื่อมีคำร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง เมื่อโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายจึงมีอำนาจร้องทุกข์ ทำให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวน และส่งผลให้โจทก์มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ หรืออาจขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๐

* ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์.

** รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์.

*** นิตกรชำนาญการ ศาลอุทธรณ์.

**** นิตกร ศาลอุทธรณ์.

^๑ ตัวอย่างคดีที่วินิจฉัยในทำนองเดียวกันว่า เจ้าหนี้เงินกู้เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๖๙/๒๕๔๑.

อย่างไรก็ตาม การเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ในความผิดฐานฉ้อโกงที่โจทก์เป็นเจ้าของนี้ผู้ปล่อยเงินกู้ นั้น เดิมเคยมีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า เจ้าหนี้ผู้ให้กู้ซึ่งคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด อันเป็นความผิดต่อกฎหมายนั้นไม่สุจริต แสดงให้เห็นว่าเจ้าหนี้ผู้ให้กู้มีเจตนามุ่งประสงค์ต่อผลประโยชน์อัน เกิดจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย จึงไม่ใช่ผู้เสียหาย โดยนิตินัย^๖ และมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยแยก ส่วนที่เป็นต้นเงินกับในส่วนที่จะนำไปปล่อยกู้โดยเรียก ดอกเบี้ยเกินอัตราที่น่าสนใจอีกเรื่อง คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๐๑๓/๒๕๖๑^๗

^๖ ตัวอย่างคดีที่วินิจฉัยในทำนองเดียวกันว่า เจ้าหนี้เงินกู้ไม่สุจริต จึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๗๗๖/๒๕๖๐ แม้ผู้เสียหายหลงเชื่อคำหลอกลวงของจำเลยทั้งสามที่ขอกู้ยืมเงินโดยอ้างว่ากระทำในฐานะที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จนเป็นเหตุให้ผู้เสียหาย มอบเงินกู้ให้จำเลยทั้งสามไปตามพ้องก็ดี แต่การให้กู้ยืมเงินผู้เสียหายทำสัญญาโดยคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๔ ของเงินต้น ในระยะเวลา ๕ วัน คิดเป็นดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๒๙๒ ต่อปี ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๓ (ก) ประกอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่าผู้เสียหายรับข้อเสนอของจำเลยทั้งสามโดยมีเจตนามุ่งต่อผลประโยชน์ อันเกิดจากการกระทำที่ผิดกฎหมายของตน ถือมิได้ว่าเป็นการกระทำโดยสุจริต จะถือว่าเป็นผู้เสียหายโดยชอบด้วยกฎหมายมิได้ ผู้เสียหาย จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์ เป็นเหตุให้การสอบสวนไม่ชอบ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๔๘/๒๕๖๕, ๗๘๖๙/๒๕๖๐, ๑๒๖๕๙/๒๕๕๓ วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน).

^๗ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๐๑๓/๒๕๖๑ โจทก์ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดอันเป็นความผิดต่อ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่โจทก์ฟ้อง และเป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติ ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในภายหลังด้วย ดังนั้น ข้อตกลงในเรื่องดอกเบี้ยที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เท่านั้นที่โจทก์ไม่มีสิทธิที่จะบังคับเอาจากจำเลยที่ ๒ ได้ แต่ในส่วนที่เป็นต้นเงินนั้นโจทก์ยังคงมีสิทธิที่จะบังคับเอาจากจำเลยที่ ๒ ได้ เมื่อจำเลยที่ ๒ ใช้เอกสารปลอมหลอกลวงโจทก์จนเป็นเหตุให้โจทก์หลงเชื่อยอมให้จำเลยที่ ๒ กู้ยืมโดยมอบเงินให้ไป การกระทำของจำเลย ที่ ๒ จึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง และโจทก์ยอมเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยที่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๒ ในความผิดฐานดังกล่าวนี้ด้วย สำหรับ จำเลยที่ ๑ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด และโจทก์รู้อยู่ว่า จำเลยที่ ๑ จะนำเงินไปปล่อยกู้และเรียกเอาผลประโยชน์เป็นดอกเบี้ยเกินอัตราเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดอันเป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติ ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่โจทก์ฟ้อง แสดงให้เห็นว่าโจทก์เจตนาทุจริตมุ่งประสงค์ต่อผล ประโยชน์อันเกิดจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย แม้จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยที่ ๑ นำเงินที่กู้ยืมดังกล่าวไปปล่อยกู้โดยเรียกดอกเบี้ยเกินกว่า อัตราที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ก็ตาม ถือว่าโจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยที่จะนำคดีมาฟ้องจำเลยที่ ๑ ในความผิดฐานฉ้อโกง.

Law is All Around: Law and War

๑. ความนำ

ผู้เขียนได้เขียนบทความชุด “Key Feature of Legal English”^๑ และบทความชุด “How to Get Away with Law Exam”^๒ มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว เนื่องจากเห็นว่า การอธิบายเป็นภาษาไทยถึงลักษณะเฉพาะของ Legal English และวิธีการตอบข้อสอบกฎหมายเป็นภาษาอังกฤษ อาจจะช่วยให้นักกฎหมายไทย (ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่) สามารถทำเข้าใจและนำภาษาอังกฤษไปปรับใช้ได้ง่ายขึ้น

สำหรับคอลัมน์ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย ในครั้งนี้ ผู้เขียนจะขอสลับมาเป็นบทความในชุด “Law is All Around”^๓ โดยบทความในชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของกฎหมาย (และภาษาอังกฤษกฎหมาย) ว่าอยู่รอบตัวเราอย่างไร โดยผู้เขียนจะไม่แปลคำศัพท์ทุกคำหรือถอดความทั้งประโยคหรือย่อหน้าเป็นภาษาไทย แต่จะเลือกแปลเฉพาะคำศัพท์บางคำที่สำคัญและประโยคที่เป็นใจความหลักเท่านั้น ผู้อ่านควรจะอ่านบทความโดยตลอดก่อน แล้วเมื่ออ่านครั้งที่สองจึงพยายามจดจำคำศัพท์และสำนวนภาษาอังกฤษที่ผู้เขียน “โควท” เอาไว้ ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้ที่ง่ายกว่าสำหรับภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาแม่ (Non-native Language)

สำหรับบทความแรกนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึง “สงคราม” ก่อน เพราะน่าจะเป็นสถานการณ์ที่คนเราคิดว่า อยู่ห่างไกลจากกฎหมายที่สุด (หรือกฎหมาย

เอื้อมไปไม่ถึง) เพราะสงครามเป็นเรื่องระหว่างรัฐ (หรือกลุ่มคน) ที่มีอำนาจพอสมควร (อาจถึงขั้นเป็นรัฐอธิปไตย) จึงไม่น่าจะมีกฎหมายใดสามารถกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มบุคคลหรือรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยโดยอิสระได้

๒. ความหมายของคำว่า “สงคราม”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า “สงคราม” ไว้ว่า

“การรบใหญ่ที่มีคนจำนวนมากต่อสู้ฆ่าฟันกัน”^๔

เท่าที่ผู้เขียนสืบค้น คำว่า “สงคราม” ไม่ใช่ศัพท์กฎหมาย (Legal Terminology) ในภาษาไทยกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติสภาการสงคราม พ.ศ. ๒๔๘๗ และ พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พ.ศ. ๒๔๘๘ ไม่ได้ให้นิยามหรือความหมายของคำว่า “สงคราม” ไว้โดยเฉพาะ คำว่า “สงคราม” จึงมีความหมายตามภาษาไทยธรรมดา

คำว่า “สงคราม” ตรงกับคำว่า “War” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งพจนานุกรม Oxford ให้ความหมายไว้ว่า

“a situation in which two or more countries or groups of people fight against each other over a period of time”^๕ (สถานการณ์หนึ่งซึ่งคู่กรณีสองฝ่ายขึ้นไปที่เป็นประเทศหรือกลุ่มบุคคลต่อสู้ซึ่งกันและกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

* ผู้ช่วยเลขานุการรองอธิการสูงสุด (นายไพรัช พรสมบูรณ์ศิริ), น.บ. (เชียงใหม่), น.บ., น.ม. (ศรีปทุม), LL.M. (Bucerius)

^๑ เขียนร่วมกับท่านเชิดเกียรติ อินทสม โปรตดู จุฬาสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา เดือนกันยายน ๒๕๖๕ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๓๙๘ และ เดือนธันวาคม ๒๕๖๕ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๔๐๑

^๒ เขียนร่วมกับท่านโชคชัย เนตรงามสว่าง และท่านเอกวัฒน์ สิริโสภณวรกุล โปรตดู จุฬาสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๔๐๐, เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๔๐๓, เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๔๐๖ และเดือนสิงหาคม ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๔๐๙

^๓ ได้รับแรงบันดาลใจมาจากบทเพลงชื่อ “Love is All Around” ของวง the Troggs

^๔ <https://dictionary.orst.go.th/> (เข้าถึงล่าสุด ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๖)

^๕ <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/war?q=war> (Last Accessed 22nd October, 2023)

Black's Law Dictionary ซึ่งเป็นพจนานุกรมเฉพาะทางกฎหมาย ให้ความหมายว่า

“Hostile conflict by means of armed forces, carried on between nations, states, or rulers, or sometimes between parties within the nation or state.”^๖ (ข้อขัดแย้งระดับเป็นศัตรูกันระหว่างประเทศ รัฐ หรือผู้ปกครอง หรือบางครั้งก็เกิดขึ้นระหว่างคู่ขัดแย้งภายในประเทศหรือรัฐเดียวกันที่กำลังกำลังเข้าต่อสู้กัน)

และ The Longman Dictionary of Law พจนานุกรมเฉพาะทางกฎหมายอีกเล่มหนึ่งให้ความหมายว่า *“Military operations and armed conflict between opposing forces of nations or states.”*^๗ (ปฏิบัติการทางทหารหรือการใช้กำลังระหว่างคู่ขัดแย้งที่เป็นชาติหรือรัฐ)

เท่าที่ผู้เขียนสืบค้น ผู้เขียนยังไม่พบคำพิพากษาบรรทัดฐานฉบับใด ๆ ที่ให้ความหมายของคำว่า **“War”** เอาไว้โดยตรง คงมีเพียงคำพิพากษา *Spinney's v. Royal Insurance*^๘ วินิจฉัยว่า คำว่า **“War”** หมายรวมถึง **“Civil War”** (สงครามกลางเมือง) ด้วยเท่านั้น จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือในภาษาอังกฤษกฎหมาย คำว่า **“สงคราม”** ล้วนมีความหมายทำนองเดียวกัน

๓. สงครามในฐานะเครื่องมือระงับข้อพิพาท

ท่านผู้อ่านอาจจะแปลกใจหรือขัดกับความรู้สึก แต่ผู้เขียนเห็นว่า **“สงคราม”** ถือเป็นเครื่องมือในการระงับข้อพิพาทอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกันกับ **“การเจรจา**

ต่อรอง” (Negotiation) “การไกล่เกลี่ย” (Mediation) “การประนอมข้อพิพาท” (Conciliation) “การอนุญาโตตุลาการ” (Arbitration) “การดำเนินคดีในศาล” (Litigation) รวมถึง “องค์การระงับข้อพิพาท” (Dispute Settlement Agency) ทั้งนี้เพราะในทางทฤษฎีแล้ว “การระงับข้อพิพาท” (Dispute Settlement/ Problem Solving) นั้น ไม่จำเป็นต้องเป็น “การระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี” (Amicable Settlement) ก็ได้ เครื่องมือหรือวิธีการใด ๆ ก็ตาม ที่สามารถทำให้ข้อพิพาทสิ้นสุดลงได้แล้ว ย่อมถือว่าเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการระงับข้อพิพาททั้งสิ้น “สงคราม” ซึ่งเป็นการใช้ความรุนแรงหรือกำลังในการทำให้อีกฝ่ายต้อง “จำยอม” (Give up) ต่อข้อเสนอหรือข้อเรียกร้อง ก็อาจจะทำให้ “ข้อพิพาท” ระงับลงได้เช่นกัน ซึ่งมีผู้กล่าวว่า *“...War combatants are most likely to agree to end conflicts..”* (นักรบในสงครามมักจะตกลงว่าจะยุติข้อขัดแย้ง)^๙

เกี่ยวกับทฤษฎีทั่วไปของการระงับข้อพิพาท โปรดดู A General Theory on Disputes and Conflicts^{๑๐} ซึ่งกล่าวว่า *“...there are no conflicts in democratic society, only disputes...”* (ในสังคมประชาธิปไตยยอมไม่มีข้อขัดแย้ง มีเพียงข้อพิพาทเท่านั้น)

๔. กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสงคราม

แม้แต่ในสภาวะสงคราม ก็ยังมีกฎที่ต้องปฏิบัติ (Even wars have rules)^{๑๑} กฎที่ว่านี้เรียกว่า **“กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ”**

^๖ Garner, B. A. (Editor). (2009). Black's Law Dictionary. (9th Edition). St. Paul: Thomson Reuters, pp. 1720.

^๗ Richards, P. H. and Curzon, L. B. (2011). The Longman Dictionary of Law. (8th Edition). Essex: Pearson, pp. 494. [1980] 1 Lloyd's Rep 406 cited in Ibid.

^๘ โปรดดู Hoddie, M. and Hartzell, C. (2003). Civil War Settlements and the Implementation of Military Power-Sharing Arrangements in *“Journal of Peace Research”* Vol. 40, No. 3 (May, 2003), pp. 303-320

^{๑๐} โปรดดู Shonholtz, R. (2003). A General Theory on Disputes and Conflicts in *“Journal of Dispute Resolution”*, Available at: <https://scholarship.law.missouri.edu/jdr/vol2003/iss2/6> (Last Accessed 23rd October, 2023).

^{๑๑} Excerpted from <https://www.icrc.org/en/rules-of-war> (Last Accessed 23rd October, 2023).

(International Humanitarian Law) โดยมี “อนุสัญญาเจนีวา”
(Geneva Conventions)^{๑๒} เป็นกฎหมายหลัก

หลักสิทธิประการในสภาวะสงคราม^{๑๓}

1. Protect those who are not fighting, such as civilians, medical personnel, or aid workers.	๑. ป้องกันคนที่ไม่ได้ร่วมสงคราม เช่น พลเรือน, บุคลากรทางการแพทย์ หรือผู้ให้ความช่วยเหลือ
2. Protect those who are no longer able to fight, like an injured soldier or a prisoner.	๒. ป้องกันคนที่ไม่สามารถสู้รบได้อีก เช่น ทหารที่บาดเจ็บหรือนักโทษ
3. Prohibit targeting civilians. Doing so is a war crime.	๓. ห้ามเล็งกลุ่มพลเรือนเป็นเป้าหมาย การกระทำนี้ถือเป็นอาชญากรรมสงคราม
4. Recognize the right of civilians to be protected from the dangers of war and receive the help they need. Every possible care must be taken to avoid harming them or their houses, or destroying their means of survival, such as water sources, crops, livestock, etc.	๔. รับรองสิทธิของพลเรือนที่จะได้รับการป้องกันจากอันตรายของสงครามและรับความช่วยเหลือที่ต้องการ จะต้องพยายามอย่างถึงที่สุดที่จะไม่ทำอันตรายพลเรือน เคหะสถาน หรือทำลายปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น แหล่งน้ำ, พืช, สัตว์เลี้ยง ฯลฯ
5. Mandate that the sick and wounded have a right to be cared for, regardless of whose side they are on.	๕. บังคับว่าคนป่วยและผู้บาดเจ็บมีสิทธิที่จะได้รับการดูแล ไม่ว่าจะอยู่ฝ่ายใด
6. Specify that medical workers, medical vehicles, and hospitals dedicated to humanitarian work cannot be attacked.	๖. บังคับว่าบุคลากรทางการแพทย์, ยานพาหนะทางการแพทย์, และโรงพยาบาลที่ปฏิบัติงานเพื่อมนุษยธรรมต้องไม่ถูกโจมตี
7. Prohibit torture and degrading treatment of prisoners.	๗. ห้ามการทรมานและดูถูกศักดิ์ศรีนักโทษ
8. Specify that detainees must receive food and water and be allowed to communicate with their loved ones.	๘. กำหนดว่าผู้กักกันจะต้องได้รับอาหารและน้ำ และได้รับอนุญาตให้ติดต่อกับบุคคลที่ประสงค์ได้
9. Limit the weapons and tactics that can be used in war, to avoid unnecessary suffering.	๙. จำกัดอาวุธและยุทธวิธีที่สามารถใช้ในสงคราม เพื่อหลีกเลี่ยงความความเสียหายที่ไม่จำเป็น
10. Explicitly forbid rape or other forms of sexual violence in the context of armed conflict.	๑๐. ห้ามอย่างชัดเจนการข่มขืนหรือการใช้ความรุนแรงทางเพศไม่ว่าอย่างใด ในสภาวะสงคราม

^{๑๒} The Geneva Conventions of 12 August 1949

^{๑๓} Excerpted from https://www.icrc.org/en/document/10-things-rules-of-war-Geneva-Conventions?utm_campaign=2016%20-%2010%20-%20Whats%20is%20IHL%3F&utm_medium=Internal%20link&utm_source=ICRCorg%20internal%20link (Last Accessed 23rd October, 2023).

๕. การประกาศสงคราม

ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ก่อนที่จะใช้ “กำลังทางทหาร” (Military Force) ต่อรัฐอื่นได้ จะต้องมีการ “ประกาศสงคราม” (Declaration of War) เสียก่อน

ผู้เขียนขอยกตัวอย่าง คำประกาศสงครามของ สหราชอาณาจักรต่อประเทศญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักรในขณะนั้น (วินสตัน เชอร์ชิล) มีไปถึงเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำสหราชอาณาจักร โดยมีข้อความ ดังนี้^{๑๔}

...

On the evening of December 7th His Majesty's Government in the United Kingdom learned that Japanese forces without previous warning either in the form of a declaration of war or of an ultimatum with a conditional declaration of war had attempted a landing on the coast of Malaya and bombed Singapore and Hong Kong.

In view of these wanton acts of unprovoked aggression committed in flagrant violation of International Law and particularly of Article I of the Third Hague Convention relative to the opening of hostilities, to which both Japan and the United Kingdom are parties, His Majesty's Ambassador at Tokyo has been instructed to inform the Imperial Japanese Government in the name of His Majesty's Government in the United Kingdom that a state of war exists between our two countries.

...

...

ในช่วงเย็นของวันที่ ๗ ธันวาคม รัฐบาลในสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินในสหราชอาณาจักรได้ทราบว่า กองกำลังญี่ปุ่นได้พยายามขึ้นฝั่งที่ชายฝั่งมลายูและทิ้งระเบิดสิงคโปร์และฮ่องกงโดยไม่แจ้งเตือนล่วงหน้า ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการประกาศสงครามเต็มรูปหรือแบบมีเงื่อนไข

วินาศกรรมอันโหดร้ายเหล่านี้ถือเป็นการรุกรานโดยที่ไม่ถูกขู่ขู่ก่อน ซึ่งล่วงละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศอย่างร้ายแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา ๑ ของอนุสัญญาเฮก เพิ่มเติมครั้งที่สาม ว่าด้วยการเปิดฉากการสู้รบ ซึ่งทั้งญี่ปุ่นและสหราชอาณาจักรเป็นภาคีด้วย เอกอัครราชทูตของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินประจำกรุงโตเกียวได้รับคำสั่งให้แจ้งให้รัฐบาลจักรวรรดิญี่ปุ่นทราบว่า ในนามของรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินในสหราชอาณาจักร บัดนี้สถานะสงครามมีอยู่ระหว่างประเทศของเราทั้งสอง

...

^{๑๔} ผู้เขียนตัดถ้อยคำขึ้นต้นและคำลงท้ายออก คงไว้แต่เฉพาะเนื้อหาเท่านั้น

วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง

รวิทร์ ชัยภักดิ์รภักดิ์*

ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๖ ภาคหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๖๖ วิชากฎหมายปกครอง

คำถาม

ข้อ ๑ (ก) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ทำสัญญาจ้างบริษัทเก่งคอม จำกัด พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ทรัพย์สินอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคคลที่รัฐธรรมนูญบัญญัติสัญญาามีวัตถุประสงค์ในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อพัฒนาระบบงานรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมด้วยระบบคอมพิวเตอร์อุปกรณ์ต่อพ่วง เพื่อให้มีระบบงานใช้ภายในหน่วยงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ต่อมาเมื่อมีการปรับแก้และเพิ่มเติมงานหลายครั้ง ทำให้บริษัทเก่งคอม จำกัด มีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นและไม่สามารถส่งมอบงานตามกำหนดเวลาในสัญญา สำนักงาน ป.ป.ช. สั่งให้บริษัทเก่งคอม จำกัด ชำระค่าปรับ โดยคิดหักจากค่าจ้าง บริษัทเก่งคอม จำกัด เห็นว่า ความล่าช้าเป็นความรับผิดชอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ประสงค์จะยื่นฟ้องสำนักงาน ป.ป.ช. ให้ชำระค่าจ้างเต็มจำนวน

(ข) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) มีหน้าที่ดำเนินกิจการของรัฐเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ ทำสัญญาจ้างบริษัทยอดเทคโนโลยี จำกัด พัฒนาระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ต่อมาคณะกรรมการตรวจรับงานเห็นว่า บริษัทยอดเทคโนโลยี จำกัด ส่งมอบงานไม่ครบถ้วน สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) จึงบอกเลิกสัญญา บริษัทยอดเทคโนโลยี จำกัด เห็นว่า ฝ่ายตนไม่ได้ผิดสัญญา ประสงค์จะยื่นฟ้องสำนักงาน

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ให้ชำระค่าจ้างเต็มจำนวน

ให้วินิจฉัยว่า (ก) บริษัทเก่งคอม จำกัด และ (ข) บริษัทยอดเทคโนโลยี จำกัด ต้องยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง

ธงคำตอบ

(ก) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

สัญญาที่สำนักงาน ป.ป.ช. จ้างบริษัทเก่งคอม จำกัด พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ทรัพย์สิน เป็นสัญญาว่าจ้างให้พัฒนาระบบงานใช้ภายในหน่วยงานของสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อให้การปฏิบัติงานสะดวกและมีประสิทธิภาพ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ให้บริษัทเก่งคอม จำกัด เข้าร่วมตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยตรง ไม่เป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง บริษัทเก่งคอม จำกัด **ต้องยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรม** (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒๗/๒๕๖๖)

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด,
อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการศึกษา เนติบัณฑิตยสภา

(ข) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) มีหน้าที่ดำเนินกิจการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปให้หน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน สัญญาจ้างบริษัทหยุดเทคโนโลยี จำกัด ให้พัฒนาระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐอีกหน่วยงานหนึ่ง อันเป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) โดยตรงย่อมเป็นการให้บริษัทหยุดเทคโนโลยี จำกัด เข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะ สัญญานี้จึงเป็นสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ คดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บริษัทหยุดเทคโนโลยี จำกัด **ต้องยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง** (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๗/๒๕๖๐)

หมายเหตุ

เป็นธรรมเนียมปฏิบัติเช่นเคยสำหรับคอลัมน์บทความวิเคราะห์ข้อสอบกฎหมายฯ นี้ทีหลังจากสอบเนติบัณฑิตเสร็จสิ้น ผู้เขียนจะนำข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะในฐานะผู้ตรวจข้อสอบมาแนะนำนักศึกษาที่เข้าสอบ โดยสำหรับข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๖ ภาคหนึ่ง วิชากฎหมายปกครอง ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ประการแรกเลย การตอบข้อสอบกฎหมาย นักศึกษาต้องเขียนด้วยลายมือให้อ่านให้ออก เพื่อให้ผู้ตรวจข้อสอบสามารถอ่านและให้คะแนนกับนักศึกษาได้

๒. ไม่ต้องทำสัญลักษณ์ใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ ที่หมิ่นเหม่ว่าจะเป็นการทำสัญลักษณ์ในการเขียนตอบข้อสอบ เช่น ให้ใช้ปากกาน้ำเงินหรือดำเท่านั้นในการ

เขียนตอบ ไม่ต้องใช้ปากกาแดงหรือปากกาไฮไลท์ขีดเส้นใต้เน้นคำหรือขีดเส้นตอนที่ทำข้อสอบเสร็จในแต่ละข้อ เป็นต้น

๓. ส่วนใหญ่แล้วข้อสอบกฎหมายปกครองจะให้วินิจฉัยในตอนต้นของข้อย่อยในแต่ละข้อว่าหน่วยงานนั้น ๆ เป็นหน่วยงานทางปกครองหรือไม่ โดยคู่ตัวอย่างได้จากธงคำตอบข้อนี้ที่วินิจฉัยว่า สำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานทางปกครอง ดังนั้นนักศึกษาต้องอย่าลืมประเด็นนี้ มิฉะนั้นอาจเสียคะแนนในส่วนนี้ไป

๔. การที่ข้อสอบแยกเป็น ๒ ข้อย่อย ข้อ (ก) และ (ข) ย่อมแสดงว่าธงคำตอบประสงค์จะให้แยกตอบในแต่ละข้อย่อย ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องแยกตอบเป็นรายข้อย่อย อย่าตอบทั้งสองข้อย่อยรวมกันมาในย่อหน้าเดียวกัน

๕. นักศึกษาบางท่านวางหลักกฎหมายหรือตัวบทกฎหมาย แล้วจึงวินิจฉัยข้อเท็จจริงของคำถาม ซึ่งสามารถทำได้ (หรือไม่ทำก็ได้) แต่นักศึกษาต้องนำหลักกฎหมายดังกล่าวมาปรับกับข้อเท็จจริงในการตอบด้วย ไม่ใช่วางหลักกฎหมายด้านบน แล้วตอนวินิจฉัยไม่ได้ปรับหลักกฎหมายใด ๆ เลย

๖. ตอบผิดแต่ปรับหลักกฎหมาย ผมยังให้คะแนน (บ้าง)

๗. ไม่ต้องลอกโจทย์หรือคำถามอีกครั้งในการตอบข้อสอบ เพราะจะทำให้นักศึกษาเสียเวลาในการตอบข้อสอบ และอาจทำข้อสอบไม่ทันทุกข้อ

๘. ตอบยาวหลายหน้า ไม่ได้หมายความว่า จะได้คะแนนดี เหมือนเดียวกัน ฟันธงอย่างเดียว แต่ไม่ปรับข้อกฎหมายหรือไม่ได้อธิบายหลักกฎหมายก็อาจไม่ได้คะแนน

๙. ตัวอย่างประเด็นที่ควรให้คะแนนของข้อนี้คือ ข้อย่อย (ก) ย่อหน้าที่หนึ่ง ๑ คะแนน ย่อหน้าที่สอง ๔ คะแนน และข้อย่อย (ข) ย่อหน้าที่หนึ่ง ๑ คะแนน ย่อหน้าที่สอง ๔ คะแนน

๑๐. ประเด็นสำคัญที่สุดในการทำข้อสอบเนติบัณฑิต คือ อย่าทุจริตในการสอบ ทำข้อสอบไม่ได้ยังสอบใหม่ครั้งหน้าได้ แต่ทุจริตในการสอบนักศึกษาอาจเสียอนาคตในฐานะนักกฎหมายไปเลย

ความรับผิดชอบทางอาชญากรรมของเด็ก

สุภากรณ์ นิปวานิชย์*

“เด็กคืออนาคตของชาติ” และ “เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” เป็นประโยคที่ได้ยินกันมานานนับสิบปี กระทั่งเด็กในอดีต ที่บัดนี้ได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่และมีหน้าที่การงานแตกต่างกันไป และหลายคนก็มีบทบาทสำคัญ มาบริหารประเทศชาติให้เห็นกันอยู่ในทุกวันนี้

ดังนั้น ถ้าจะมองอนาคตของชาติในภายภาคหน้าว่าประเทศชาติจะเป็นอย่างไรต่อไป ปัจจุบันคงต้องมองภาพของเด็กในยุคนี้ ซึ่งเป็นยุคดิจิทัล ยุคแห่งการสื่อสารและเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำ และสื่อสารส่งถึงเด็กและเยาวชนได้อย่างรวดเร็วและยากแก่การควบคุม และบางครั้งมีผลทำให้เกิดการก่ออาชญากรรมในเด็กอย่างไม่น่าเชื่อว่าจะเกิดขึ้นได้ในยุคปัจจุบันนี้ เช่น กระแสข่าวเมื่อต้นเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่เกิดเหตุเด็กชายวัย ๑๔ ปี ก่อเหตุยิงบุคคลในบริเวณศูนย์การค้าชื่อดัง ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนหลายคน กระทั่งเป็นข่าวดังทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำนักข่าวทั่วโลกต่างก็ให้ความสนใจกับเหตุการณ์สะเทือนขวัญดังกล่าว ทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์และคำถามมากมาย ว่าเหตุใด เด็กชายในวัยเพียง ๑๔ ปีเศษ ถึงก่อเหตุสะเทือนขวัญนี้ โดยมีการคาดคะเนถึงสาเหตุดังกล่าวอย่างหลากหลาย รวมทั้งมีการวิจารณ์ถึงการเลียนแบบพฤติกรรมจากการเล่นเกมสโตร์คอมพิวเตอร์ ซึ่งเด็กในวัยนี้หลายคนนิยมเล่นกันในสังคมออนไลน์ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมจากการเลียนแบบ และมีประเด็นเกี่ยวกับข้อกฎหมายในสื่อมวลชนและสังคมออนไลน์ เป็นกระแสต่อเนื่องนานหลายสัปดาห์ ถึงความรับผิดชอบเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุ เป็นประเด็นทางกฎหมายว่าเหตุใดเด็กไม่ต้องรับโทษบ้าง เหตุใดโทษของเด็กจึงเบาบางไม่เหมาะสมกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ้าง ในหลายสื่อก็หาข้อมูลนำเสนอข่าวในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไป

แต่สื่อหลายสำนักได้นำเสนอข่าวถึงโทษความรับผิดชอบในทางอาญาของเด็กว่า ...เด็กอายุไม่เกินเจ็ดปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ...แต่หากเด็กอายุกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่เกินสิบสี่ปี กฎหมายให้อำนาจศาลที่จะดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ได้ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยสังเกตได้ว่า สื่อหลายสำนักยังเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า เด็กอายุไม่เกินเจ็ดปี ไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญา ทั้งที่ถูกต้องคือปัจจุบันบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กได้มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขแล้วเป็นการปรับกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กเป็นไม่เกินสิบสองปี ซึ่งกฎหมายมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขเกี่ยวกับอายุเด็กที่ไม่ต้องรับโทษ จำนวน ๒ ครั้ง คือแต่เดิมเด็กอายุ ๗ ปี ไม่ต้องรับโทษ ต่อมามีการแก้ไขกำหนดให้เด็กอายุไม่เกิน ๑๐ ปี กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และกระทั่งล่าสุดปัจจุบัน แก้ไขเป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๒ ปี กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ

โดยบทบัญญัติกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กดังกล่าวอยู่ในมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งในมาตรา ๗๓ ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยกำหนดความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญามีความว่า “มาตรา ๗๓ เด็กอายุไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ” ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าว มีผลทำให้เด็กอายุไม่เกิน ๑๒ ปี ไม่อาจถูกฟ้องต่อศาลได้ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติ กำหนดเกณฑ์อายุเด็กซึ่งได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ที่อายุยังไม่เกินสิบสองปีที่ไม่ต้องรับโทษ

* อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาเสพติด ๙

ทางอาญา พบว่าจากข้อมูลทางการแพทย์มีความเห็นว่า เด็กอายุสิบสองปีกับเด็กอายุสิบปี (กฎหมายเดิมก่อนแก้ไข) ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยเป็นช่วงอายุที่ พัฒนาการด้านความคิด สติ ปัญญา จริยธรรม และ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่และยังไม่สามารถคาดการณ์ถึงผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้อย่างดีพอ อีกทั้งเด็กอายุไม่เกินสิบสองปีอยู่ในวัยการศึกษาระดับประถมศึกษา ยังไม่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีอาญาซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการบางประการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และอาจทำให้เด็กเรียนรู้วิธีการทำความผิดเพิ่มขึ้นจนนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำอีก กรณีจึงสมควรใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กอายุสิบปีแต่ไม่เกินสิบสองปีได้รับผลดียิ่งขึ้นโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เด็กกลับตัวเป็นคนดีและเป็นประชากรที่มีคุณภาพกลับคืนสู่สังคมได้ต่อไป ประกอบกับการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม้ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดจากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะทั่วไป ฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๓) (General Comment No. 10 (2007) Children's rights in juvenile justice) ที่ออกตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC) และประเทศไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓) จึงเป็นเหตุผลที่ต้องปรับแก้กฎหมายกำหนดอายุความรับผิดของเด็กดังกล่าว

แต่สังเกตว่า ในขณะที่สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปยังเข้าใจว่า เด็กอายุไม่เกิน ๗ ปี กระทำความผิดแล้วไม่ต้องรับโทษ ยังมีกระแสข่าวที่ถาโถมวิจารณ์ในเรื่องอายุความรับผิดของเด็กอย่างรุนแรง โดยต่างมุ่งประสงค์ให้เด็กควรต้องรับโทษ หรือใช้วิธีการที่เข้มข้นมากกว่าที่เป็นอยู่ ด้วยสภาพปัจจุบันที่เด็กเติบโตในกระบวนการทางความคิดผ่านอิทธิพลด้านสื่อสังคมออนไลน์อย่างรวดเร็ว สวนทางกับบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นไปในแนวทางคุ้มครองประโยชน์ของเด็ก แม้เด็กนั้นจะเป็นเด็กที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด ทำให้ปัจจุบัน ผลของความรับผิดทาง

อาญาของเด็กที่กระทำความผิด แต่ไม่ต้องรับโทษอยู่ที่อายุเด็กไม่เกิน ๑๒ ปี

ซึ่งจากประสบการณ์ในการดำเนินคดีอาญากับเด็กที่ผ่านมา พบว่าในช่วงเด็กอายุกว่า ๑๐ ปี แต่ไม่เกิน ๑๒ ปี มีเด็กกระทำความผิดตามกฎหมายทั้งในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร่างกาย รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับเพศก็ไม่่น้อย เช่น ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ขับรถจักรยานยนต์ด้วยความประมาทเฉี่ยวชนผู้อื่น ปาหินใส่รถ หรือปาหินถูกดวงตาเด็กด้วยกันจนพิการตาบอด หรือแม้กระทั่งการกระทำชำเราเด็กด้วยกัน ทำให้เกิดข้อกังวลว่าการกำหนดความรับผิดในอายุที่สูงมากขึ้นของเด็กดังกล่าว แต่ไม่มีมาตรการรองรับใด ๆ เกี่ยวกับอาชญากรรมของเด็กที่เกิดจากความรุนแรง จะเป็นการคุ้มครองเด็กที่เป็นอนาคตของชาติได้อย่างแน่แท้หรือไม่ และหากผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงเป็นเด็กด้วยกันแล้ว เด็กเหล่านั้นที่มีฐานะเป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นผู้เสียหายและไม่ได้มีส่วนก่อเหตุ และผู้ปกครองของเด็กผู้บริสุทธิ์เหล่านั้น ต้องได้รับผลกระทบที่บุตรหลานของตนเองถูกกระทำ แต่ผู้กระทำทางอาญากลับไม่ต้องขึ้นศาล บุคคลผู้บริสุทธิ์เหล่านั้นจะรู้สึกอย่างไร มาตรการใดจะเหมาะสมเพียงพอที่จะเยียวยาต่อความผิดที่เกิดขึ้น และรักษาความรู้สึกที่บอบช้ำของผู้บริสุทธิ์ได้อย่างไร ในเมื่อกฎหมายที่บังคับใช้อยู่อาจสวนทางต่อสถานะสังคมในปัจจุบัน

การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิทางด้านกฎหมายแก่เด็กและเยาวชนในปัจจุบัน ที่มีสถานะแวดล้อมและปัจจัยในการเข้าถึงทางเทคโนโลยีผ่านการสื่อสารโดยไม่มีขีดจำกัด และมีผลต่อพฤติกรรมและการกระทำของเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันที่มีแนวโน้มมีผลทำให้เด็กก่ออาชญากรรมจากการเข้าถึงผ่านการสื่อสารทางเทคโนโลยี ทำให้เด็กเรียนรู้ รับข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และทำให้เด็กบางส่วนเติบโตในกระบวนการทางความคิดมากขึ้นและบางส่วนมีการเติบโตอย่างรวดเร็วแบบไร้ทิศทาง สับสนและแยกแยะผิดถูกไม่ได้ จึงถึงเวลาแล้วหรือยังที่ต้องกลับมาวางแผนและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของเด็กเพื่อวางรากฐานให้เด็กมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพราะเด็กเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าและเป็นกำลังสำคัญที่จะต้องเติบโตไปเป็นผู้ที่ทำหน้าที่พัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไปในอนาคต

ส่งจ่ายเช็คของบริษัท แต่กรรมการได้เงินตามเช็ค**

สกุลสุข หอพิบูลสุข*

สมมติว่า นาย ก. เป็นกรรมการบริษัท ข. จำกัด มีอำนาจส่งจ่ายเช็คในนามของบริษัท ข. จำกัด ต่อมา นาย ก. ออกเช็คของบริษัท ข. จำกัด สั่งธนาคารตามเช็คให้จ่ายเงินแก่นาย ค. โดยไม่มีมูลหนี้ที่บริษัท ข. จำกัด ต้องชำระให้แก่ นาย ค. เมื่อนาย ค. ได้รับเงินตามเช็คแล้ว ได้โอนเงินเข้าบัญชีนาย ก. ต่อมาบริษัท ข. จำกัด ทราบ จึงร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีฐานยกยอก

คดีมีประเด็นพิจารณา ดังนี้ (๑) การกระทำของ นาย ก. เป็นความผิดฐานยกยอกหรือไม่ (๒) หากไม่เป็น ความผิดฐานยกยอก เป็นความผิดฐานใด

การกระทำของนาย ก. เป็นความผิดฐานยกยอกหรือไม่

ก่อนจะพิจารณาประเด็นดังกล่าว ขอเริ่มจาก สัญญาเช็คและสัญญาบัญชีเดินสะพัด

“เช็ค” คือ หนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้สั่งจ่าย สั่งธนาคาร ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทวงถาม ให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง [...] เรียกว่าผู้รับเงิน^๑

สัญญาบัญชีเดินสะพัด คือ สัญญาซึ่งบุคคลสอง คนตกลงกันว่าสืบแต่ไปหรือในเวลากำหนดอันใด อันหนึ่งให้ตัดทอนบัญชีหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน อันเกิดแต่กิจการในระหว่างเขาทั้งสองนั้นหักกลบลบกัน และคงชำระแต่ส่วนที่เป็นจำนวนคงเหลือโดยดุลภาค^๒

เมื่อบุคคลประสงค์จะใช้เช็คเพื่อสั่งให้ธนาคาร จ่ายเงิน (ชำระหนี้) ให้แก่ผู้ทรงเช็ค (ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของ

ผู้ออกเช็ค) บุคคลนั้นต้องไปเปิดบัญชีเดินสะพัด (หรือ ที่รู้จักกันในชื่อ บัญชีกระแสรายวัน) กับธนาคารก่อน เมื่อเปิดบัญชีเดินสะพัดเรียบร้อยแล้ว จึงสามารถซื้อเช็ค จากธนาคารเพื่อส่งจ่ายเช็คชำระหนี้ได้

เมื่อบุคคลดังกล่าวออกเช็ค และผู้ทรงเช็คนำเช็ค ไปทวงถามให้ธนาคารใช้เงินตามเช็ค ธนาคารจะนำเงิน ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของธนาคารเองจ่ายให้แก่ผู้ทรงเช็ค และธนาคารจะนำเงินจำนวนที่จ่ายให้แก่ผู้ทรงเช็คไป ลงในบัญชีเดินสะพัด โดยลงรายการระบุว่าธนาคารเป็น เจ้าหนี้ของผู้ออกเช็ค เพื่อว่าในเวลาที่กำหนดใน อนาคตจะมีการหักกลบลบหนี้ โดยผู้เป็นเจ้าของบัญชี และเป็นผู้ส่งจ่ายเช็คนั้นจะชำระส่วนที่คงเหลือโดย ดุลภาค

สำหรับความผิดฐานยกยอกนั้น ต้องมีการครอบครอง ทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่นและเบียดบังเอาทรัพย์สินไปเป็น ของตนหรือผู้อื่นโดยทุจริต^๓

ตามปัญหา ขณะที่นาย ก. ออกเช็คของบริษัท ข. จำกัด เพื่อให้ธนาคารตามเช็คจ่ายเงินให้แก่ นาย ค. ไม่ได้เป็นผู้ครอบครองเงินจำนวนที่ธนาคารมี ความผูกพันจะต้องจ่ายตามเช็คแต่อย่างใด เพราะเงิน ที่ธนาคารจะจ่ายตามเช็คเป็นกรรมสิทธิ์และอยู่ในความ ครอบครองของธนาคาร ต่อมาขณะที่นาย ค. ในฐานะ ผู้ทรงเช็คทวงถามให้ธนาคารชำระเงินตามเช็ค ธนาคาร จะส่งมอบเงินพร้อมโอนกรรมสิทธิ์ในเงินของธนาคาร ให้อยู่ในความครอบครองและเป็นกรรมสิทธิ์ของนาย ค.

* อัยการพิเศษฝ่ายคดีกิจการอัยการสูงสุด ๑

** บทความนี้เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน หน่วยงานที่ผู้เขียนทำงานไม่ต้องเห็นด้วย

^๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๙๘๗

^๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๙๕๖

^๓ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒

ผู้ทรงเชื่ค จากนั้นธนาคารจะนำเงินที่จ่ายไปแปลงบัญชีเดินสะพัด ในรายการที่แสดงว่าธนาคารเป็นเจ้าของบริษัท ข. จำกัด เพื่อที่จะมาหักกลบลบหนี้กันในวันที่กำหนดต่อไป

ดังนั้น การที่นาย ก. ได้เงินตามเช็คที่บริษัท ข. จำกัด จ่ายให้นาย ค. ไป จึงไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานยักยอก

การกระทำของนาย ก. เป็นความผิดฐานใด

ในประเด็นนี้ มีกฎหมายที่ควรพิจารณา ๒ ฉบับคือ

๑. พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔๑

บุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของ [...] บริษัทจำกัด กระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

๒. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓
ผู้ใดได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่น [...] กระทำผิดหน้าที่ของตนด้วยประการใด ๆ โดยทุจริตจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้นั้น ต้องระวางโทษคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตามปัญหาข้างต้น ผู้อ่านเห็นว่าอย่างไร เห็นว่าการกระทำของนาย ก. เป็นความผิดฐานยักยอกหรือไม่ หรือเป็นความผิดฐานเป็นบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทจำกัด กระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔๑ และเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่น กระทำผิดหน้าที่ของตนด้วยประการใด ๆ โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓ หรือไม่ อย่างไร

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา **งดการบรรยายภาคปกติและภาคค่ำ** ในภาคสอง สมัยที่ ๗๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ดังนี้

๑. วันอังคารที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ (วันพ่อแห่งชาติ)
๒. วันจันทร์ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ (วันหยุดชดเชยวันรัฐธรรมนูญ)
๓. วันศุกร์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ (วันหยุดตามมติคณะรัฐมนตรีเนื่องในเทศกาลขึ้นปีใหม่)
๔. วันเสาร์ที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๖ (วันหยุดตามมติคณะรัฐมนตรีเนื่องในเทศกาลขึ้นปีใหม่)
๕. วันจันทร์ที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ (วันขึ้นปีใหม่)
๖. วันเสาร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ (วันมาฆบูชา)
๗. วันจันทร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ (วันหยุดชดเชยวันมาฆบูชา)

แผนกตำราและคำบรรยาย

เปิดจองหนังสือรวมคำบรรยาย ภาคสอง สมัยที่ ๗๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป โดยสามารถจองผ่านระบบออนไลน์ <https://textbook.thethaibar.or.th> (๑ ชุด มี ๑๖ เล่ม)

← SCAN QR CODE

- รับผิดชอบเอง ราคาชุดละ ๑,๘๐๐ บาท
- ไปรษณีย์ลงทะเบียน ราคาชุดละ ๒,๔๐๐ บาท (รวมค่าจัดส่งแล้ว)
- ไปรษณีย์ลงทะเบียน (ด่วนพิเศษ) EMS ราคาชุดละ ๓,๐๐๐ บาท (รวมค่าจัดส่งแล้ว)

หมายเหตุ

๑. การชำระเงินผ่านเคาเตอร์ธนาคาร มีค่าธรรมเนียม ๑๐ บาทเท่ากันทุกสาขาทั่วประเทศ
๒. ผู้สั่งซื้อหนังสือ มีค่าบริการระบบออนไลน์ ๒๐ บาท เท่ากันทุกประเภทการสั่งซื้อ
๓. กรณีผู้สั่งซื้อได้ทำการสั่งซื้อและชำระเงินประเภทใดแล้วไม่สามารถเปลี่ยนประเภทได้
๔. กรณีผู้สั่งซื้อได้ทำการสั่งซื้อและชำระเงินแล้ว ไม่สามารถรับเงินคืนได้ทุกกรณี
๕. ผู้สั่งซื้อโดยแสดงความจำนงรับหนังสือด้วยตนเอง โปรดมารับหนังสือให้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มารับตามกำหนดถือว่าสละสิทธิ์
๖. การส่งคืนหนังสือ จะต้องไม่มีการขีดเขียน ฉีกขาด หรือทำสัญลักษณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น และส่งคืนภายใน ๑๔ วัน หลังจากวันที่ได้รับหนังสือ

* กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, ประธานคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย, อัยการอาวุโส สำนักงานการสอบสวน สำนักงานอัยการสูงสุด

ระเบียบสำนักทบกรมศึกษาทฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ว่าดว้การแต่งกายของนักศีกษา พ.ศ. 2566

การเข้าฝ้งบรรยายนักศีกษาของสำนักทบกรมศึกษาทฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ต้องแต่งกาย ดว้นี้

ชาย : สวมเสื้อเช้ตสีขาว กางเกงขายาวสีดำหรือสีกรมท่า เก้บขายเสื้อว้ในกางเกง
รองเท้าหนังหุ้มส้นสีดำหรือสีเข้ม ถุงเท้าสีเข้า้กับสีรองเท้า สำหรับการสอบข้อเขียนให้ผุ้ก
เน้กโทสีดำดว้

หญิง : สวมเสื้อเช้ตสีขาว กระโปรงสีดำหรือสีกรมท่า เก้บขายเสื้อว้ในกระโปรง
รองเท้าหนังหุ้มส้นสีดำหรือสีเข้ม

** ในกรณีท้มาฝ้งการสอนภาคค้ำ หรือการสอนทบทวนวันอาทิตย์ อนุญาตให้
แต่งกายดว้ชุดสุภาพ สีไม่จูดจาด

** นักศีกษาท้มีอ้ตลัษณ์ทางเพศหรือว้ติทางเพศไม่ตรงกบเพศโดยกำเนิด มีสิทธิ
แต่งกายตามเพศสภาพหรืออ้ตลัษณ์ทางเพศของตน

ปฏิทินการศึกษา

ภาคเรียนที่ 2 สมัยที่ 76

การสมัครน้กศีกษา

รับสมัครน้กศีกษาใหม่
1 พ.ย. 66 - 29 ก.พ. 67
(สมัครออนไลน์ได้ถ้ถึง 16 ก.พ. 67)

ชำระค่าธรรมเน้ยอมน้กศีกษาเก่า
1 พ.ย. 66 - 29 ก.พ. 67
(สมัครออนไลน์ได้ถ้ถึง 29 ก.พ. 67)
สมัครเรียนภาคค้ำ
ตั้งแต่ 1 พ.ย. 66 เป็นต้นไป

จองหนังสือ รวมค้ำบรรยาย

จองผ่านระบบออนไลน์
2 ต.ค. 66 - 30 พ.ย. 66

วันมหาธีรราชเจ้า
25 พฤศจิกายน 66

กำหนดเปิดภาคเรียน

ภาคปกติ
20 พ.ย. 66 - 8 มี.ค. 67

ภาคค้ำ
20 พ.ย. 66 - 9 มี.ค. 67

การสอบปากเปล่า
ครั้งที่ 1 สมัย 76

10 ธ.ค. 66

การสมัครสอบ

สมัครดว้ตนเองที่สำนักทบกรมฯ
1 พ.ย. 66 - 29 ก.พ. 67

สมัครผ่านระบบออนไลน์
1 พ.ย. 66 - 17 ก.พ. 67

การสอบข้อเขียน

กลุ่ม จิ.แฟ้ง
31 มี.ค. 67

กลุ่ม จิ.อาญา
7 เม.ย. 67

**กำหนดการนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
โปรดติดตามข่าวสารอีกครั้งหนึ่ง

จัดทำโดย แผนกบริหารการศึกษา กองบริหาร
สำนักทบกรมศึกษาทฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๖

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินให้ เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามที่ขอพระราชทานเพื่อนำไปทอดถวายยังที่ชุมนุมสงฆ์ ณ วัดราชนันทาราม แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๔.๐๐ น. นางอโนชา ชีวิตโสภณ นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานของเนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำปี ๒๕๖๖ ณ วัดราชนันทาราม แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยมีนางสุวิชา นาควัชระ อุปนายกเนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๑ นายชาติรี สุวรรณิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา ว่าที่ร้อยตรีถวัลย์ รุยาพร รองเลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ นายสมชาย จุลนิตี รองเลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นายอำนาจ พวงชมพู เจริญญิก นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ประชาสัมพันธ์ นายเอื้อน ขุนแก้ว กรรมการฝ่ายต่างประเทศ นายสมพงษ์ สิงห์สมบุญ กรรมการฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นายสุชาติ ธรรมมาพิทักษ์กุล กรรมการเนติบัณฑิตยสภา ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ ผู้อำนวยการกองและพนักงานเนติบัณฑิตยสภา เข้าร่วมพิธี รวมยอดเงินถวายพระราษกุศล เป็นเงิน ๑,๐๓๕,๕๖๐.๓๔ บาท

วันศุกร์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๔.๐๐ น. ศาสตราจารย์พิเศษ อรรถพล ใหญ่สว่าง ประธานอนุกรรมการดำเนินการจัดสร้างพระนิรโรคันตราย พระประจำเนติบัณฑิตยสภา และนายทีปกร โกลมพันธ์พร ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการดำเนินการจัดสร้างพระนิรโรคันตราย พระประจำเนติบัณฑิตยสภา เข้าพบนางอโนชา ชีวิตโสภณ ประธานศาลฎีกา เพื่อหารือแนวทางการจัดพิธีเบิกเนตรพระนิรโรคันตราย พระประจำเนติบัณฑิตยสภา ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร ในช่วงต้นปี ๒๕๖๗ และจะมีการจัดทำวิดิทัศน์ขั้นตอนการดำเนินการจัดสร้างพระนิรโรคันตราย พระประจำเนติบัณฑิตยสภาด้วย

บรรณาการกลาง

เนื่องในโอกาสที่ “วันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” วันที่ ๒๕ พฤศจิกายนของทุกปี อันเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดเนติบัณฑิตยสภา ได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่ง พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถเป็นเลิศ ทรงนำพาประเทศชาติให้รอดพ้นภัยวิกฤตแห่งสงครามโลก ทรงเป็นปราชญ์ผู้ทรงมีความรอบรู้หลายด้านจึงได้รับการถวายพระราชสมัญญานามว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า”

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และแสดงความกตัญญูตเวทีตาธรรมเป็นประจำทุกปี ด้วยการประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายฯ พิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และการจัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติของพระองค์ท่าน ณ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภานับนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “๒๐ พฤศจิกายน วันเด็กสากล (Universal Children’s Day)”, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “การชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัย” โดย สุจิตรา แสงสายัณห์ อภิญญาสกุล กล่าวถึง หน่วยงาน ก. ขอหรือกรณีของบริษัท ม. ไม่สามารถแก้ไขความชำรุดบกพร่องของระบบและอุปกรณ์ตามสัญญาได้ โดยอ้างเหตุว่าไม่สามารถติดต่อประสานงานกับเจ้าของผลิตภัณฑ์โดยตรงได้ ถือเป็นกรณีการชำระหนี้ตกเป็นพันวิสัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ ฯลฯ, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “จำเลยปลอมเอกสารที่ใช้เป็นตัวหลักประกันการกู้เงิน แม้อ้างทักเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราก็ยังเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยในความผิดฐานฉ้อโกง” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชนินทรลีลา, ธารา ศิรินิกรวงศ์ และ พรธรรษา พุมมา กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๔/๒๕๖๖, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “Law is All Around: Law and War” โดย มณฑล อรรถบลยุคคล กล่าวถึง กรณีสถานการณ์ “สงคราม” ที่คนเราคิดว่าอยู่ห่างไกลจากกฎหมายที่สุด พร้อมยกตัวอย่าง คำประกาศสงครามโลกครั้งที่สอง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของกฎหมาย (และภาษาอังกฤษกฎหมาย) ว่าอยู่รอบตัวเรา, บทความ วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง” โดย รวินท์ ชัยภักดิ์วิตรภักดิ์ เสนอเรื่อง “ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๖ ภาคหนึ่ง” วิเคราะห์ คำถามข้อที่ ๑ วิชากฎหมายปกครอง, บทความเรื่อง “ความรับผิดทางอาญากรรมของเด็ก” โดย สุภาภรณ์ นิปวนิชย์ กล่าวถึง ปัจจุบัน บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดความรับผิดทางอาญาของเด็กได้มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขแล้ว ฯลฯ บทความเรื่อง “สิ่งจ่ายเช็คของบริษัท แต่กรรมการได้เงินตามเช็ค” โดย สกฤษฎ์ หอพิบูลสุข กล่าวถึง ประเด็นพิจารณาความผิดฐานยักยอก หรือหากไม่เป็นความผิดฐานยักยอกเป็นความผิดฐานใด ฯลฯ ปิดท้ายด้วย “มุขขำ” โดย ประเมศวร์ อินทรชุมนุม

พบกันใหม่เดือนธันวาคม

ภาษา บุญยสมิต

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม

เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๓๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรุงเทพสยาม พิมพ์ชื่อ จำกัด

๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐